

Абсолютний дієприкметниковий зворот дуже рідко зустрічається на початку середньоанглійського періоду. Так *Ancrene Riwe*, наприклад містить лише декілька подібних конструкцій

pe sorie sunfule pus biset, hwu seal him Reonne stonden (*The Ancrene Riwe*, 138)

ich wot swulne pet here? bope togedere, hevi brume and here, ibunden mid iren lpe middel pauh (*The Ancrene Riwe*, 174)

У другій половині XIV століття кількість абсолютних дієприкметникових конструкцій збільшується. Поширеною є думка, що це спричинено впливом французької та латинської мов. У *Wyclifite Bible* збережені майже всі абсолютні дієприкметникові звороти з латинського оригіналу, хоча у власних роботах Вікліф дуже рідко використовує цей зворот.

Hym spekyngne pis pingis manye bileueden into him (*Wyclifite Bible*, John VIII, yo)

Новаторством у середньоанглійській мові є структурні зміни безпосередньо у самій конструкції звороту, а саме, починаючи з середньоанглійського періоду, суб'єкт звороту передається формою називного, а не непрямого відмінка. Відмінності у відмінках можна спостерігати лише у займенниках, але їх використання в абсолютних дієприкметникових конструкціях - явище досить розповсюджене, і тому можна говорити про те, що деякі автори вживають прямі і непрямі відмінки без будь-якої дискримінації.

На початку періоду спостерігаються випадки, коли займенник стоїть у формі об'єктивного відмінка.

Існує думка, що зміна непрямих відмінків на прямі мала місце завдяки стійкій асоціації називного відмінка з підметом як суб'єктом речення.

Абсолютний дієприкметниковий зворот часто вводиться прийменником *with*.

У цей період спостерігається подальше розширення адвербіальної функції у абсолютного дієприкметникового звороту.

Таким чином, ми можемо окреслити коло проблем, пов'язаних з абсолютною дієприкметниковою конструкцією, предикативним ядром якої є неособова дієслівна форма:

граматичний статус конструкції, розвиток адвербіальних функцій, автохтонність, чи запозиченість цього утворення в германських мовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Visser F. Th. An Historical Syntax of the English Language. Part two. Syntactical Units with one verb. - Leiden E.J. Brill, 1966.

2. Ярцева В.Н. Исторический синтаксис английского языка. — М.-Л.: Изд—во Академии наук СССР, 1961.

3. Потебня А.О. Из записок по русской грамматике. - Т. 1-2. - М., 1958. Д. Гухман М.М., Жирмунский В.М., Макаев З.А., Ярцева В.Н. Сравнительная грамматика германских языков. М.: Наука, 1966.

5. Ярцева В.Н. Развитие национального английского языка. - М.: Наука, 1969. б. Задорожний Б.М.

Значение и употребление причастий в германских языках: Автореф. докт.

дис.... М., 1964. - 26 с.

Галина Панчук

ВІДАПЕЛЯТИВНІ ІМЕНА ТА ІНДИВІДУАЛЬНІ ПРІЗВИСЬКА В ОСНОВАХ ПРІЗВИЩ ОПІЛЛЯ

Лексичною базою прізвищ Опілля виступають назви, які за визначенням М. Худаша, М. Демчук є генетичне автохтонними власними іменами в своїй основі, що традиційно базувалися на багатстві відповідних шарів апелятивної лексики, первісне вживаної як власні імена-прізвиська з різною побутовою забобонно-містичною метою [1]. Ці утворення не належать до традиційних онімів (особових власних імен чи топонімів), а "рекрутувалися тільки зі сфери загальнонародної лексики" [2, 86].

Деякі дослідники ділять прізвища цієї категорії на "nomina personalia" та "nomina imper-personalia". Не заперечуючи такого погляду, ми, щоб зберегти цілісність дослідження і дотримати

тись класифікації М. Худаша, прізвища типу "nomina personalia" відноситимемо до антропонімно-апелятивних, а прізвища типу "nomina impersonalia" — до власне антропонімних утворень. Однак і цей поділ дещо умовний. Справа в тому, що "nomina personalia" могли виконувати щодо їх носіїв, які мали церковно-християнські імена, функцію додаткових ідентифікаційних засобів [3]. Оскільки мотиви номінації на сьогодні втрачені, вважаємо за доцільне, в нашому випадку, відмовитися від мотиваційного аспекту прізвищ. І хоча такий екстралінгвістичний підхід необхідний, але він повинен базуватися не на домислах, а на конкретних фактах. Власне до подібного аналізу прізвищ звертаються й інші дослідники [1; 2; 3; 4].

Прізвища з автохтонними іменами-прізвишками в основах, як і антропонімію-1. апелятивні та відапелятивні утворення, цікаві не тільки з антропонімічного боку, вони містять вагомні відомості історико-культурного плану, розкривають пласти коліс вживаної, а зараз пасивної лексики.

Багатство такого лексичного матеріалу може бути використаним як лексикографами, так і діалектологами.

В основах сучасних прізвищ Опілля відбиті імена-прізвишка, які у відповідності і лексичним значенням їх основ, можна об'єднати в кілька груп: розглядаємо їх в порядку зменшення кількісних репрезентацій.

а) Прізвища, в основах яких відображені назви знарядь праці, предмети повсякденного вжитку та їх частини.

Традиційними видами господарської діяльності українського народу з давніх давеи були скотарство, рибальство, мисливство, бджільництво, домашні ремесла і промисли. Однак найголовнішим завжди залишалося землеробство. Відгомін назв знарядь праці, предметів повсякденного вжитку знаходимо в основах сучасних прізвищ Опілля: *Бегай* (пор. бега — Д "клевець, вид сокири для тесання каменів" — Гри. I, 36), *Бербеца* (пор. бербеца — "бочкаД найчастіше для сиру та інших молочних продуктів" — Гри. I, 50), *Бесага* (пор. бееаги — Д "сакви" — ЕСУМ I, 176), *Бичар* (пор. бич — "палка, било, коротка частина ціпа, якою молотять" — Грн. I, 59, бичар = бич — ЕСУМ I, 188), *Ботюк* (пор. ботюк — "стовбур дерева, Д який призначений для розпилювання на дошки" — Winz, 514), *Бугель* (пор. бутель — "залізне Д кільце, обруч на щоглі, палі" — СУМ I, 246), *Буяр* (пор. буяр — "великий човен" -Д Грн. I, 119), *Бушта* (пор. бушта — "обруч на маточині колеса" — ЕСУМ I, 314), *Гамерчук* (пор. гамера — "ковпак у формі зрізаного конуса" — ЕСУМ I, 465), *Герега* (пор. герега — "дзиґа" -Д Грн. I, 348), *Геренда* (пор. геренда — "опорна балка, перекладина" — ЕСУМ I, 499), *Ге^яД* (пор. геф — "ополонник" — ЕСУМ I, 502), *Гладиш* (пор. гладш — "гличик для молока" -Д ЕСУМ I, 519), *Гладій* (пор. гладій — "інструмент для обточки етупець" — Грн. I, 347), *ГнмД* (пор. гнип — "короткий шевський ніж" — ЕСУМ I, 519), *Голиш* (пор. голиш — "круглийД гладкий камінець" — СУМ I, 107), *Грезда* (пор. грезд — "пробка, затичка" — ЕСУМ I, 590)Д *Гримак* (пор. гримак — "зліплений з коров'яку; заморожений таз для катання" -Д ЕСУМ I, 595, 598), *Грозд* (пор. грозд — "пробка, чіл" — ЕСУМ I, 598, 600), *Гузар* (пор.И Гузар — "корма, задня частина човна" — ЕСУМ I, 614), *Гураль* (пор. гураль — "дрючок, Д ломака" — ЕСУМ I, 622, або з пол. gural "гірняк; людина, що живе в горах"), *Дубас* (пор.И Дубас — "великий ніж, видовбаний човен" — ЕСУМ II, 139), *Друль* (пор. друл — "гачка"-Д ЕСУМ II, 135), *Клак* (пор. клак — "клоччя" — Грн. II, 247, "ікло свиняче" — ЕСУМ II, 45;<іИ *Клюба* (пор. клюба — "лещата" — ЕСУМ II, 467), *Копаниця* (пор. копаниця — "заступ" -Д Грн. II, 280, діал. криниця). *Корячок* (пор. коряк — "ківш" — Грн. II, 289), *Кордяк* (пор. J Корда — "довгий мотузок, на якому ганяють коней" — ЕСУМ III, 13-14), *Корсак* (пор. корсж — "полоз саней" — Грн. II, 288), *Косяк* (пор. косяк — "гострий кут, клин" — Грн. II, 292и *Кіндзер* (пор. кіндзер — "волосяний пух на кінці бича" — ЕСУМ II, 447), *Кізяк* (пор. кізяк-Д "слід, кал свійських тварин", "бурдюк з козячої шкіри" — ЕСУМ II, 443-444), *Киян* (пор. f киян — "великий ковальський молот" — ЕСУМ II, 442), *Келінів* (пор. келеп — "старовиинД зброя у формі молота" — ЕСУМ U, 346), *Карда* (пор. карда — "залізна щітка для вовни і льонуД чесальна машина" — ЕСУМ II, 389), *Каробаник* (пор. кароба — "кочерга" — СУМ IУ, 314),и *Кацьора* (пор. каця — "довга хворостина з гачком на кінці..., зачепивши ним за шерсть вівці, ловлять її" — Грн. II, 227, або Каця < Катерина), *Кочет* (пор. кочет — "півень", "кілок на кінці

граділя, на який надягається дерев'яне кільце, що з'єднує плуг і колісницю" —Грн. II, 295), *Куляс* (пор. куляс — "особливого виду залізний гачок з дерев'яною ручкою для виймання ще гарячого посуду після випалювання його в горні" — Грн. II, 323), *Кушка* (пор. кушка — "дерев'яний кухоль, в якому косарі тримають гострильний брусок" —СУМ IV, 425), *Лижник* (пор. лижник — "полиця для ложок" — ЕСУМ III, 230-231), *Листван* (пор. листва — "частина берда" —Грн. II, 362), *Люшня* (пор. лютня = лушня — "кривий кусок дерева, що верхнім кінцем впирається у верхнє з'єднання воза" — Грн. II, 384), *Наволока* (пор. наволока — "волока" —Грн. II, 472). Всього 243 прізвиська.

б) Прізвиська, в основах яких відображені назви звірів, птахів, риб, комах. Ні Україну (мову, націю, державу, культуру), ні українців (характер, тип мислення) не можна зрозуміти поза рідною їм природою. Шанування тваринного світу сягає своїми коріннями глибокої давнини. Деякі звірі вважаються вірними покровителями людини, якщо з ними вміло складено умову чи дружбу. Такі звірі, що були захисниками певного роду чи племені, звалися тотемами [5,64]. Тварини і птаство в народних творах завжди антропоморфується, розуміє людську мову, розмовляє.

Співвідносними з основами прізвиськ цього розряду виступають:

• Назви домашніх і диких тварин: *Багрій* (пор. багрій — "єро-бурий віл" — ЕСУМ I, 110), *Бороняк* (пор. бороняк — "кінь для польової роботи" — ЕСУМ I, 233), *Дичко* (пор. дичко — "дикий кінь" — ЕСУМ II, 69), *Керда* (пор. керда — "кнур" — ЕСУМ II, 424), *Котара* (пор. котар — "кіт" —Грн. II, 292), *Кручак* (пор. кручак — "баран, хворий на метелицю з черв'яком в голові" —Грн. I, 315), *Лебеда* (пор. лебеда — "біла коза" — ЕСУМ II, 205), *Муцей* (пор. муц — "малорослий товстий кінь" — ЕСУМ III, 543), *Пира* (пор. пира — "собака-дворняга" —Грн. III, 152), *Хаба* (пор. хаба — "кляча" —Грн. IV, 382).

• Назви домашніх і диких птахів:

Бутря (пор. бутря — "водяний бугай" — ЕСУМ I, 310), *Водвуд* (пор. водвуд — "одуд" — Грн. I, 246), *Гавран* (пор. гавран — "ворон" — ЕСУМ I, 447, Гавран < Гавро < Гаврило), *Галапун* (пор. галапун — "пташеня, яке ще не вкрилося пір'ям" — ЕСУМ I, 458), *Галичя* (пор. галиця — "свійська птиця" — ЕСУМ I, 460, діал. галиця — "чорна гадюка"), *Гриенак* (пор. гривнак — "сизий голуб" — ЕСУМ I, 593), *Гупало* (пор. гупало — "птах" — I Грн. 1,337), *Дубель* (пор. орн. дубель — "бекас, дупель" — ЕСУМ II, 139), *Кава* (пор. кава — "сива ворона" —Грн. II, 204), *Кіс* (пор. кіс — "чорний дрозд" — Грн. II, 245), *Коростіль* (пор. коростіль — орн. "деркач" — ЕСУМ II, 42), *Кукула* (пор. кукул — "самець зозулі" — Грн. II, 321), *Куран* (пор. кур — "півень"), *Курсак* (пор. куреак — "порода голубів" — ЕСУМ III, 158), *Ломако* (пор. ломак — орн. "кропивник, волове очко" — ЕСУМ III, 284;

Ломако < апел. ломака — "товста гілка чи жердина", зміна а на о пройшла, щоб відмежувати власну назву від загальної), *Луцак* (пор. луц — орн. "костогриз" — ЕСУМ III, *), *Тріщ* (пор. тріщ — "жовтоносий дрозд" —Грн. IV, 285-262), *Трухан* (пор. трухан — "індик" — Грн. IV, 291 або ім'я Трухно — Крот., 137).

• Назви риб і земноводних: *Красниця* (пор. красниця — іхт. "краснопірка" — ЕСХМШ,77), *Ментус* (пор. ментуз — "риба налим" — Грн. II, 417), *Пукас* (пор. пукає — "риба" —Грн. IV, 499), *Скобляк* (пор. екоблик — "риба" —Грн. IV, 138).

• Назви комах: *Бурчимуха* (пор. бурчимуха — "овод" —Грн. I,115), *Белегей* (пор. белегей — "личинка хруща" —Грн. I,49), *Дюк* (пор. дюк — "гусінь комахи дейлефілі молочайний" — ЕСУМ II, 151), *Шершун* (пор. шершун = "шершень" —Грн. IV, 493). Всього 217 прізвиськ.

в) Прізвиська, в яких відображено назви рослин, їх частин та плодів. Свідченням духовного впливу Природи на Людину є різного роду українські пам'ятки, починаючи від фольклору, літописів Київської Русі та Гетьманщини, релігійних текстів, аж до найвизначніших творів науки і мистецтва. "Деревопоклінство, цебто поклонення "ращеніям", — пише митрополит іларіон, — було в нас загальне; гаї та дерева вважалися священними, але про наш культ деревопоклонства знаємо мало" [52]. Звичайно, значний пласт "рослинної" лексики відбито і в основах прізвиськ Опілля: *Бакун* (пор. бакун — "дуже сильний , тютюн" —Грн. I, 22), *Бордун* (пор. бордун — "жовтець їдкий" — ЕСУМ I, 229), *Вишняк* (пор.

вишняк — "вишні, чи гриби підвішені" — ЕСУМ I, 387, "міцний вишневий напій"), *Гвоздик* (пор. гвоздик — бот. "чорнобривець" — ЕСУМ I, 486), *Ггіжа* (пор. гижавка — бот. "кропива жалка" — ЕСУМ I, 505), *Гичка* (пор. гичка — "ботвина" — ЕСУМ I, 511), *Глива* (пор. глива — "рід груш" — Грн. I, 289 або про масть тварин, птахів), *Гнилиця* (пор. гнилиця — "дика груша" — Грн. I, 293), *Деренюк* (пор. дерен — "місце, покрите дерном, торфом" — ЕСУМ II, 37), *Дичка* (пор. дичка — "дике плодове дерево" — ЕСУМ II, 69), *Дуля* (пор. дуля — "порода груш" — Грн. I, 455), *Катран* (пор. катран — бот. "свербина східна" — ЕСУМ II, 406), *Квасничка* (пор. квасничка — бот. "брусниця" ЕСУМ II, 415), *Комушина* (пор. комушка — бот. "заяча конюшини багатоліста" — ЕСУМ II, 545), *Копитняк* (пор. копитняк — бот. "копитняк" — ЕСУМ II, 568), *Курек* (пор. куреки — бот. "качанна капуста" — ЕСУМ III, 153), *Латик* (пор. лапик — "в загадці: листок капусти" — Грн. II, 344), *Люлюк* (пор. люлюк — бот. "блекота чорна" — ЕСУМ III, 375), *Мандибуря* (пор. мандебуря — "порода картоплі з м. Магдебурга" — Грн. II, 403), *Мичка* (пор. мичка — "пучок конопель чи льону" — СУМ IV, 801, бот. "біловус стиснутий" ЕСУМ III, 469), *Мохун* (пор. мохунка — "листки, в яких замочено листки хлібного злаку" — Грн. II, 450), *Решетняк* (пор. решетняк — "гриб із породи *Bobtus*" — Грн. IV, 14), *Терлич* (пор. терлич — "рослина" — Грн. IV, 256), *Тройчак* (пор. тройчак — "рослина" — Грн. TV, 286), *Чічка* (пор. чічка — "квітка, росл. козельці" — Грн. IV, 466), *Чмир* (пор. чмир — "сморчок (гриб)" — Грн. IV, 467), *Чорнушка* (пор. Чорнушка = "чорнушка", росл. — Грн. IV, 472), *Ягла* (пор. ягли — "рослина" — Грн. IV, 472), •

Всього 119 прізвищ. г) Прізвища, в основах яких відображені назви видів їжі, продуктів харчування. | Українській системі харчування, як і системі харчування кожного етносу, притаманні Д своєрідні звичаї, пов'язані з приготуванням повсякденних і ритуальних страв, певні смакові • стереотипи у їхньому меню. В основах сучасних прізвищ Опілля зустрічаємо такі назви | продуктів харчування: *Бриндзак* (пор. бриндза — "овечий сир" — ЕСУМ I, 258), *Букатий* (пор. Д буката — "хлібина, булка" — ЕСУМ I, 285), *Бундза* (пор. бундз — "молодий овечий сир" -Д Грн. I, 110), *Бутвинник* (пор. бутвиння — "зелень, яку кладуть в борщ" — Грн. I, 116), *Де^т^И* (пор. вергун — "смажене в смальці чи олії солодке печиво" — СУМ I, 327), *Галушка* (пор. Д галушка — "крашанка" — ЕСУМ I, 462), *Гречаник* (пор. гречаник — "вид хліба" -• ЕСУМ I, 592, страва), *Дзера* (пор. дзера — "сироватка" — ЕСУМ II, 57), *Жур* (пор. жур -Д "кисла страва з вівсяного борошна" — ЕСУМ II, 209), *Караба* (пор. караб — "вид їжі" -Д ЕСУМ II, 381), *Кислиця* (пор. кислиця — "рід кислої із слив та кукурудзяних круп або із Му(Д кукурудзяної, гречаної чи житньої, ячмінної, вівсяної" — Грн. II, 239), *Колонко* (пор. колоп -^И "невеликий круглий хлібець" — ЕСУМ II, 515), *Коржан* (пор. корзан — "прісний, сухий спечений пиріг" — ЕСУМ III, 17), *Котнюх* (пор. котнюх — "вид ковбаси, сосиска" -• ЕСУМ III, 60), *Крачун* (пор. крачун — "хліб, спечений на Свят-вечір" — ЕСУМ III, 80), *ТіулєбД* (пор. кулеба — "густиий переварений куліш" — Грн. II, 322), *Макух* (пор. макух = макуха f "жмихи, вижимки із сім'я коноплі після добування олії" — Грн. II, 400), *Мастика* (пор. іф Мастика — "густа маса з жировими та сплющеними речовинами" — ЕСУМ III, 409), *ПалінчаД* (пор. палінка = "паленка" — Грн. III, 89), *Портика* (пор. партика — "великий кусок хліба" -Д Грн. III, *), *Саламаха* (пор. саламаха — "їжа, потовчений часник з сіллю і хлібом" -• Грн. IV, 92), *Стиранка* (пор. стиранка — "джірка" (їжа) — Грн. IV, 204, "молочний суп"), Д Всього 84 прізвища.

г) Прізвища, в основах яких відображені назви явищ природи, днів тижня: *Віт^Л Вітрак*, *Грім*, *Дзіндра*, *Заверуха*, *Мороз*, *Мрака*, *Погода*, *Слота*, *Снежик*, *Суховій* (пор. сухої^И — "сухий вітер" — Грн. IV, 233), *Хмарний*, *Холод*, *Будний*, *Днесь* (пор. днесь — "сьогодні" ^И ЕСУМ II, 95), *Неділенько*, *П'ятниця*, *Середа*, *Субота*,

д) Прізвища, в основах яких відображено назви частин тіла людини чи тварини: ^В (пор. бавуса — "вуса" — ЕСУМ I, 108), *Бородавчук*, *Бокович*, *Гирус* (пор. гира — "волосся іД голові, чуб" — ЕСУМ I, 508, або Гир+ус < Гир < Ге//ир[асим]), *Голова*, *Грива*, *Душник* (пор. душник — "дихальне горло" — ЕСУМ II, 151), *Жила*, *Жигаль* (пор. жигаль — "суха жила" -Д ЕСУМ II, 196), *Зубик*, *Кикоть* (пор. кикіть — "залишок відрізаного пальця, руки, ноги, а так^І недорозвинута рука, нога" — Грн. II, 238), *Кишкович*, *Костомаха*, *Купер* (пор. купер •

"хвостець і взагалі сидалищна частина тулуба людини" — Грн. П, 32), *Лаба, Ладонюк, Ланіта* (пор. ланіта — "щока" — ЕСУМ ІІІ, 191), *Литка, Морда, Нога, Фостик, Шийко, Шкіра*. е) Прізвища, в основах яких відображені назви одягу чи його частини. Значна роль у матеріальній культурі українців належить одягу та ремеслам, пов'язаним з його виготовленням. Ще за часів Київської Русі значного розвитку набули ткацтво та різноманітні ремесла, які мають безпосереднє відношення до створення одягу. В основах сучасних прізвищ Опілля засвідчені різні назви одягу чи їх частин: *Блюсович* (пор. блюса — ("смужка шкіри для прикриття шва у шубах" — ЕСУМ І, 214), *Бриль, Габ'як* (пор. габ'як — "сюртук із габи" — ЕСУМ І, 444), *Гунька* (пор. гунька — "верхній суконний одяг" — Грн. І, 340), *Дзидзик* (пор. дзидзик — "китиця чи інша висяча прикраса" — ЕСУМ ІІ, 59), *Дуд* (пор. дуд — "обшлага на рукавах сорочки" — Грн. І, 453), *Капелюцак, Капець* (пор. капець — "взуття без халяв, шкарбан; хатня туфля" — ЕСУМ ІІ, 3 7), *Кармазин* (пор. кармазин — "червоне сукно, червона фарба" — ЕСУМ ІІ, 393), *Кацаба* (пор. кацабайка — "вид жіночої юпки" — ЕСУМ ІІ, 408), *Кибал* (пор. кибалка — "рід головного жіночого убору" — Грн. ІІ, 236), *Киндій* (пор. кинді = киндя — "валянки, калоші" — Грн. ІІ, 235, 238), *Кишеня*,

І *Кабала* (пор. коба — "капюшон, відлога, верхній убір для захисту шапки від дощу" — ЕСУМ ІІ, 475), *Корбан* (пор. корбан — "постіл, ходак" — ЕСУМ ІІІ, 12), *Кучма* (пор. кучма — "висока бараняча шапка" — СУМ ІV, 424), *Постолян, Фарбанець* (пор. фарбаня — "жіноче плаття з пофарбованої тканини; спідниця шерстяна біла, чорна" — Грн. ІV, 375), *Фартушняк, Холяка, Чемера* (пор. чемера — "самарка верхня, одяг галицького міщанина" — | Грн. ІV, 445, 555).

е) Прізвища, в основах яких виражені родинні стосунки.

З давнього часу родина була в нас дуже міцна, бо її скріплював родинний культ. Як і інші народи, українці вбачали в сім'ї найважливішу й неодмінну умову життя кожної людини, господарську та моральну основу правильного способу життя. Назви родинних стосунків відбиті в основах сучасних прізвищ Опілля:

Баба (пор. баба або від імені Баб?радь), *Вдовин, Вуля* (пор. вуй — "дядько" — ЕСУМ І, 438), *Дідик* (пор. дід або від імені Д?думилі), *Дідора* (пор. дідора — "здоровий кремезний дід, жебрак" — ЕСУМ ІІ, 86), *Кузина* (пор. кузен, кузина або Кузина < Кузь < Кузьма, українській антропонімії відомі чоловічі імена з суфіксом - ина на зразок Михайлина, Петрина), *Кумнатій* (пор. кумнатій — "швагер" — ЕСУМ ІІІ, 140), *Мамус* (пор. мама або рідковживане ім'я Маммій), *Приймак* (пор. приймак — "чоловік, прийнятий в дім дружини; хлопець, який живе і виховується в чужій родині" — СУМ VІІІ, 623), *Стрик* (пор. стрик — "стрий" — Грн. ІV, 216).

ж) Прізвища, в основах яких відображені лексеми деяких інших тематичних груп, що | репрезентовані кількома утвореннями. Це, зокрема, прізвища, в основах яких відображені:

- Назви музичних інструментів: *Бандура, Барабан, Бубенчик, Гайда* (пор. гайда — "флейта" — ЕСУМ І, 457), *Гук* (пор. гук — "шкіряна волінка, контрабас" — ЕСУМ І, 615), *Луда* (пор. дуда — "вид сопілки" — ЕСУМ ІІ, 140);

- Міри ваги, довжини грошових одиниць: *Верста, Гривня, Копій* (пор. копій — "копійка" — Грн. ІІ, 282, або Копій < Коп < [Про] кіп), *Півторак* (пор. півторак — "все, мірою в 1/3" — Грн. ІІІ, 157), *Пінязь* (пор. пінязь — "монета в 1/8 крейцара" — Грн. ІІІ, 187), *Фунт, Червінець*.

- Черговість народження, умови життя чи появи дитини на світ: *Балабан* (пор. Балабан — "первісток" — Илч., 60), *Близнюк, Гурбич* (пор. гурба — "юрба" — СУМ. ІІ, 195), *Г.їтняк* (пор. глота — "діти" — ЕСУМ І, 528), *Єдинак, Осьмак, Пізнюк, Сімка, Середняк, Лозняк; Безкороватий* (пор. безкоровайний — "про дітей, зачатих до шлюбу" — Грн. І, 41), *Црібота, Дволятик, Находа, Новак, Сирота*.

- Назва хвороби: *Кашлюк* (пор. кашлюк — "коклюш" — Грн. ІІ, 228), *Курдзель* (пор. курдзель — "рід хвороби у тварин" — Грн. ІІ, 329), *Лизак* (пор. лизак — "захворювання у тварин, викликане недостатчею мінеральних речовин у кормах" — ЕСУМ ІІІ, 231), *Смага* (пор. смага — "сухість губ, запальний наліт на губах від спраги і праці" — Грн. ІV, 155), *Чирик* (пор. діал. чирик — "чиряк").

Отже, серед прізвищ Опілля з слов'янськими автохтонними іменами в основі прізвища і з відапелятивними слов'янськими іменами становлять найчисельніший клас.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Худаш М. Л., Демчук М. О. Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів/ відантропонімі утворення/. —К., 1991.-266 с.
- 2.Близнюк Б. Б. Сучасні гуцульські прізвища в їх історичному розвитку. Рукопис дисертації канд. • філол. наук. — Львів, 1997. -165 с.
- 3.Худаш М. Л. З історії української антропонімії. —К., 1977. -236 с.
- 4-Чучка П. П. Антропонімія Закарпаття. Вступ та імена: Конспект лекцій. —Ужгород, 1970. - 102с.
- 5.Огієнко І. Дохристиянські вірування українського народу.—К., 1992.-421 с.

Список умовних скорочень

- Грн. —Словарь української мови. За редакцією Б. Грінченка. —К., 1907-1909. -Т. 1-4 •
ЕСУМ —Етимологічний словник української мови. —К., 1982. -Т. 1-3
СУМ—Словник української мови.—К., 1980.—К., 1970-1980.-Т. 11-11.